

آزمون نوبت اول (۱)

الف) با توجه به آیه شریفه ﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۰/۲۵

۰/۵

۰/۷۵

۱

☐ نادرست	☐ درست
☐ نادرست	☐ درست
☐ نادرست	☐ درست
☐ نادرست	☐ درست

۱/۵

۱/۵

۱

۰/۵

۰/۲۵

۰/۲۵

۱

۰/۵

۱

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

ب) درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

- نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او می‌شود.
- پیروی از هرکس هنگامی صحیح است که به گونه‌ای به قانون و فرمان الهی بازگردد.
- پیروی از طاغوت و انجام دستورهای وی بر مسلمانان حرام است.
- امام، همه‌ی مسئولیت‌های پیامبر، جز دریافت و ابلاغ وحی را داراست.

ج) جاهای خالی را با کلمه یا عبارت مناسب پر کنید.

- یکی از اهداف مهم حکومت الهی رسول خدا (ص) اجرای ----- بود.
- قرآن کریم کارهای خارق‌العاده پیامبران را ----- و اندیشمندان اسلامی آن را ----- می‌نامند.
- ولایت به معنای ----- و ----- است.
- حجّی که در آخرین سال زندگی پیامبر گرامی اسلام (ص) برگزار شد به ----- مشهور است.

د) گزینه درست را انتخاب کنید.

- این سخن امام باقر (ع) که می‌فرماید: «خداوند آنچه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد در کتابش [قرآن] آورده است» به کدام یک از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم اشاره دارد؟
- ذکر نکات علمی بی‌سابقه
 - تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت
 - جامعیت و همه‌جانبه بودن
 - انسجام درونی در عین نزول تدریجی
- «انسان می‌خواهد بداند برای چه زندگی می‌کند.» این عبارت به کدام یک از نیازهای برتر انسان اشاره دارد؟
- درک آینده خویشتن
 - شناخت هدف زندگی
 - کشف راه درست زندگی
 - هیچ کدام
- اگر پیامبری در دریافت وحی و ابلاغ آن به مردم معصوم نباشد -----
- دین الهی به درستی به مردم نمی‌رسد.
 - امکان انحراف در تعالیم الهی پیدا می‌شود.
 - امکان هدایت از مردم سلب می‌شود.
 - گزینه‌های ۱ و ۳

ه) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.

- پیامبر چه زمانی می‌تواند مسئولیت خود را به درستی انجام دهد؟
- دو مورد از فضائل و ویژگی‌های امام علی (ع) را نام ببرید.
- مسلمانی که به فرمان خدا و پیامبر (ص)، حضرت علی (ع) را جانشین پیامبر می‌داند و از او پیروی می‌کند چه نامیده می‌شود؟
- «داد و ستد کردن و امنیت» جزء کدام دسته از نیازهای انسان می‌باشد؟
- چرا دانشمندان و متفکران معمولاً در نوشته‌های گذشته‌ی خود تجدیدنظر می‌کنند؟
- کدام مسئولیت پیامبر (ص) پس از ختم نبوت پایان می‌پذیرد؟

آزمون نوبت اول (۱)

و) به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

۱	چرا پاسخ به سؤالات اساسی باید کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؟	۲۱
۱	دو نمونه از محبت و مدارای پیامبر (ص) با مردم را که نشان‌دهندهٔ آسوه بودن ایشان است بنویسید.	۲۲
۲	در بررسی این مسئله که دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین» و «ولایت ظاهری» پس از پیامبر (ص) چه سرنوشتی پیدا می‌کنند چند فرض مطرح است؟ بنویسید و بگویید که کدام فرض منطقی و قابل قبول است؟	۲۳
۱/۵	چرا گفتار و رفتار پیامبر (ص) اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است؟	۲۴
۱/۵	علل فرستادن پیامبران متعدّد را نام ببرید.	۲۵

آزمون نوبت اول (۲)

الف) با توجه به آیه شریفه ﴿ قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ... ﴾ به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۰/۲۵

۰/۵

۱

۱/۵

۲

۰/۵

۰/۷۵

۱

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

ب) درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

معجزات پیامبران قبل از رسول خدا (ص) فقط برای مردم آن زمان قابل مشاهده بود و امروز اثری از آنها باقی نمانده است.

درست نادرست

درست نادرست

گفتار و رفتار پیامبر (ص) اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است.

خداوند پاسخ به نیازهای طبیعی و غریزی انسان را در عالم طبیعت آماده کرده و قدرت آگاه شدن از آنها را نیز به او داده است.

درست نادرست

درست نادرست

امیرالمؤمنین علی (ع) جز نزد پیامبر اکرم (ص) نزد کسی دیگر شاگردی نکرده بود.

ج) جاهای خالی را با کلمه یا عبارت مناسب پر کنید.

پیروی از طاغوت و انجام دستورات وی بر مسلمانان ----- است.

حضرت علی (ع) وقتی حکومت را به دست گرفت، اعلام کرد من براساس ----- و ----- حکومت می‌کنم.

امام، همه مسئولیت‌های پیامبر، جز ----- را دارد.

نویسندگان قرآن را ----- و آنان که قرآن را به خاطر سپرده و حفظ می‌کردند ----- می‌نامیدند.

د) گزینه درست را انتخاب کنید.

به ترتیب، «قرآن کریم» و «اندیشمندان اسلامی» کارهای خارق‌العاده پیامبران را ----- و ----- می‌نامیدند.

○ (۱) آیت - معجزه ○ (۲) آیت - نشانه نبوت ○ (۳) معجزه - آیت ○ (۴) علامت نبوت - آیت

دل‌مشغولی و دغدغه انسان‌ها نشانگر چیست و سؤال «چگونه زیستن؟» مربوط به کدام نیاز است؟

○ (۱) نیازهای طبیعی و غریزی - شناخت هدف زندگی ○ (۲) نیازهای برتر - شناخت هدف زندگی

○ (۳) نیازهای برتر - کشف راه درست زندگی ○ (۴) نیازهای طبیعی و غریزی - کشف راه درست زندگی

به سبب کدام ویژگی مشترک، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده برساند؟

○ (۱) انسانیت ○ (۲) فطرت ○ (۳) آداب و رسوم ○ (۴) قدرت تفکر و تعقل

از حدیث ثقلین (إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ...) کدام مفهوم برداشت نمی‌شود؟

○ (۱) قرآن و معصوم از یکدیگر جدایی‌ناپذیرند.

○ (۲) مسلمانان زمانی که به قرآن و عترت تمسک جویند هرگز گمراه نمی‌شوند.

○ (۳) ولایت ظاهری معصومین بر مسلمانان

○ (۴) لزوم پیروی مسلمانان از معصومین

ه) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

چه دینی می‌تواند برای همیشه ماندگار باشد؟

سه مورد از سیره پیامبر اکرم (ص) در رهبری جامعه را نام ببرید.

آزمون نوبت دوم (۱۰)

الف) با توجه به آیه شریفه ﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ ﴾ به سؤالات زیر پاسخ دهید.

مفهوم آیه را بنویسید. ۱

این آیه به کدام بُعد از ابعاد رهبری رسول خدا (ص) اشاره دارد؟ ۲

چه چیزی باعث برتری افراد بر یکدیگر می‌شود؟ ۳

ب) درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

قرآن کریم در مورد دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین» و «ولایت ظاهری» پس از رسول خدا (ص) سکوت نکرده است. ۴

درست نادرست

محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان است و تعالیم انبیاء در برخی احکام فرعی متفاوت است. ۵

درست نادرست

یکی از چالش‌های مهم سیاسی و اجتماعی عصر ائمه (ع) آزاد بودن افراد در نوشتن احادیث بود. ۶

درست نادرست

تجلی توحید در زندگی اجتماعی با ولایت امام که همان ولایت فقیه است محقق می‌شود. ۷

درست نادرست

ج) وصل کنید.

عبارات مرتبط را به یکدیگر وصل کنید (یک مورد اضافه است) ۸

☐ انبساط جهان	☐ آخرین حج رسول خدا (ص)
☐ عصمت	☐ به معنای نشانه و آیت
☐ معجزه	☐ محفوظ بودن از گناه و خطا
☐ حجّة البلاغ	☐ عدم پذیرش سلطه بیگانگان
☐ انسجام درونی در عین نزول تدریجی	☐ اعجاز محتوایی قرآن کریم
	☐ نکات علمی بی‌سابقه قرآن کریم

د) گزینه درست را انتخاب کنید.

محبوب‌ترین بنا نزد خداوند چیست؟ ۹

○ (۱) تقوا ○ (۲) امامت ○ (۳) ازدواج ○ (۴) پرورش فرزندان ۱۰

پس از رحلت رسول خدا (ص) رهبری امت به صورت ادامه یافت.

○ (۱) امامت ○ (۲) نبوت ○ (۳) ولایت فقیه ○ (۴) مرجعیت ۱۱

در رابطه با ازدواج کدام مورد نادرست است؟

○ (۱) رضایت کامل دختر و پسر برای ازدواج ضروری است.

○ (۲) اگر عقدی به زور انجام بگیرد باطل است اما مشروعیت دارد.

○ (۳) قرآن از دختران و پسران می‌خواهد که قبل از ازدواج عفاف پیشه کنند.

○ (۴) بلوغ عقلی و فکری مدتی پس از بلوغ جنسی فرا می‌رسد.

ه) جاهای خالی را با کلمه یا عبارت مناسب پر کنید.

دو سرمایه گران‌بهای پیامبر (ص) یعنی قرآن و اهل بیت در حدیث توسط پیامبر (ص) گفته شد. ۱۲

در چالش ، در عصر ائمه (ع) احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت. ۱۳

۱
۰/۵
۰/۲۵

۱

۱/۲۵

۱/۵

۱/۲۵

آزمون نوبت دوم (۱۰)

کلمهٔ ----- قلعهٔ محکم خداست که هرکس در آن داخل شود از عذاب خدا ایمن می‌گردد.
 نام دیگر حدیث سلسله الذهب حدیث ----- است.
 مراجعه به متخصصان در احکام دین و پیروی از آنها را ----- می‌نامند.

۱۴

۱۵

۱۶

و) به سؤالات زیر پاسخ دهید.

دو مورد از فضائل اخلاقی امام علی (ع) را نام ببرید.

۱۷

چرا دین اسلام نیازمند تشکیل حکومت است؟

۱۸

تفقه چیست؟ و فقیه به چه کسی گفته می‌شود؟

۱۹

وظایف ولی فقیه را بیان کنید.

۲۰

ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر (ص) چه نتایجی در پی داشت؟

۲۱

چرا دانشمندان و متفکران معمولاً در آثار و نوشته‌های خود تجدیدنظر می‌کنند؟

۲۲

سه مورد از یاری‌رسانی‌های امام زمان (عج) در زمان غیبت را بنویسید.

۲۳

راه‌های تقویت عزت نفس را بیان کنید.

۲۴

اگر پیامبری در اجرای احکام الهی معصوم نباشد چه اتفاقی می‌افتد؟

۲۵

۰/۵

۱

۲

۱

۱/۵

۱

۰/۷۵

۱

۰/۵

پاسخنامه آزمون نوبت اول (۱)

دین و زندگی (۲)

۱- زیان کاران (الخاسرین)

۲

زیرا تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری برساند اسلام است.

۳

خداوند فقط یک دین و یک راه برای هدایت انسان‌ها فرستاده است که کامل‌ترین و بهترین می‌باشد و از آن به اسلام تعبیر می‌شود. (مفاهیم مرتبط نیز پذیرفته است.)

۴- نادرست

۵- درست

۶- درست

۷- درست

۸- عدالت

۹- آیت (نشانه) - معجزه

۱۰- سرپرستی - رهبری

۱۱- حَجَّةُ الْوِدَاع (حَجَّةُ الْبَلَاغ)

۱۲- گزینه ۳

۱۳- گزینه ۲

۱۴- گزینه ۴

۱۵

زمانی که تحت تأثیر هواهای نفسانی قرار نگیرد و مرتکب گناه و خطا نگردد.

۱۶

۱- عدالت بی‌مانند

۲- علم بی‌کران

۱۷- شیعه

۱۸- نیاز ثابت

۱۹

زیرا آثار و نوشته‌های اولیه دانشمندان و متفکران با آثار دوران پختگی آنها متفاوت است.

۲۰- دریافت وحی و ابلاغ آن به مردم

۲۱

زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون‌اند.

۲۲

دو مورد از موارد زیر پذیرفته است:

۱- احترام گذاشتن به مهمان

۲- پهن کردن ردای خود زیر پای مهمان

۳- دراز نکردن پای خود مقابل یاران

۴- گوش دادن به سخنان یاران در صورتی که کار حرامی مانند غیبت کردن از آنان سر نمی‌زد.

۵- منع افراد و یارانش از بازگو کردن عیب‌های دیگران

۲۳

۳ فرض مطرح است:

۱- قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) در این باره سکوت کرده‌اند.

۲- همچون مسئولیت اول، پایان این دو مسئولیت را نیز اعلام نموده‌اند.

۳- جانشین را تعیین نموده و دو مسئولیت تعلیم و تبیین دین و ولایت ظاهری را بر عهده وی قرار داده‌اند.

فرض سوم منطقی و قابل قبول است.

۲۴

پیامبر اکرم (ص) علاوه بر رساندن وحی به مردم وظیفه تعلیم و تبیین آیات قرآن کریم را نیز برعهده داشت تا مردم بتوانند به معارف بلند این کتاب آسمانی دست یابند و جزئیات احکام و قوانین را بفهمند و شیوه عمل کردن به آن را بیاموزند.

۲۵

۱- استمرار و پیوستگی در دعوت

۲- رشد تدریجی سطح فکر مردم

۳- تحریف تعلیمات پیامبر پیشین

پاسخنامه آزمون نوبت اول (۲)

دین و زندگی (۲)

۱

تحدی (دعوت به مبارزه قرآن کریم برای آوردن آیه‌ای مانند قرآن)

۲

آوردن سوره‌ای مشابه یکی از سوره‌های قرآن کریم.

۳- درست

۴- درست

۵- درست

۶- درست

۷- حرام

۸- دستورات قرآن - سنت رسول خدا (ص)

۹- دریافت و ابلاغ وحی

۱۰- کاتبان وحی - حافظان وحی

۱۱- گزینه ۱

۱۲- گزینه ۳

۱۳- گزینه ۲

۱۴- گزینه ۳

۱۵

دینی می‌تواند برای همیشه ماندگار باشد که بتواند به همه سؤال‌ها و نیازهای انسان در همه مکان‌ها و زمان‌ها پاسخ دهد.

۱۶

۱- تلاش برای برقراری عدالت و برابری

۲- محبت و مدارا با مردم

۳- سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم

۴- مبارزه با فقر و محرومیت (سه مورد کافی است)

در قرآن کریم به آن اشاره کرده است: «و آسمان را با قدرت خود برافراشتیم و همواره آن را وسعت می‌بخشیم.»

۲۶

وقتی خداوند حضرت موسی (ع) را مأمور مبارزه با فرعون کرد، آن حضرت از خداوند خواست که برادرش هارون را مشاور، پشتیبان و شریک در امر هدایت مردم قرار دهد. خداوند نیز درخواست حضرت موسی (ع) را پذیرفت و او را مشاور و وزیر وی قرار داد. پیامبر اکرم (ص) نیز بارها به حضرت علی (ع) فرمود: «تو برای من به مانند هارون برای موسی هستی؛ جز اینکه بعد از من پیامبری نیست.»

پاسخ‌نامه آزمون نوبت اول (۳)

دین و زندگی (۲)

۱

خداوند به پیامبر (ص) می‌گوید که آن چه را که از سوی پروردگارت بر تو نازل شده [به مردم] برسان. (بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ)

۲

بسیار اهمیت دارد. زیرا اگر پیامبر (ص) این فرمان را اجرا نکند رسالتش را ادا نکرده است. (وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ)

۳

واقعه غدیر خم

۴

نادرست

۵

نادرست

۶

درست

۷

نادرست

۸

تبلیغ دائمی و مستمر آن

۹

قرآن کریم

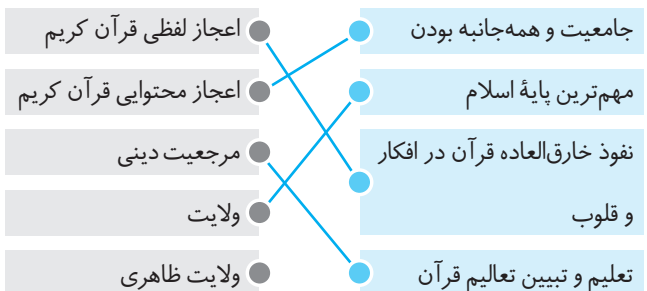
۱۰

امام علی (ع)

۱۱

گفتار - رفتار - آیات الهی

۱۲

۱۳

۱ - عدالت بی‌مانند
۲ - علم بی‌کران

۱۴

زیرا آثار و نوشته‌های اولیه دانشمندان و متفکران با آثار دوران پختگی آنان متفاوت است.

۱۵

زمانی که انسان از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد.

۱۷

برای آن بود که مردم با چشم ببینند و از زبان پیامبر بشنوند تا امکان مخفی کردن آن نباشد.

۱۸

امکان دارد کارهایی که مخالف دستورهای خداست، انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و مانند او عمل کنند و به گمراهی دچار شوند.

۱۹

۱- ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام
۲- ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت

۲۰

۱- استمرار و پیوستگی در دعوت
۲- رشد تدریجی سطح فکر مردم
۳- تحریف تعلیمات پیامبر پیشین

۲۱

زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی انسان، پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی با هم دارند و نمی‌توان برای هر بعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد.

۲۲

خمس - زکات - حقوق و مسئولیت‌های خانواده و جامعه - امر به معروف - نهی از منکر - مبارزه با ظلم - جهاد با تجاوزگران و ستمکاران (سه مورد کافی است).

۲۳

الف) فطرت: فطرت به معنای نوع خاص آفرینش است.
ب) طاغوت: کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند، در حالی که فرمان و قانونشان نشئت گرفته از فرمان الهی نیست، طاغوت نامیده می‌شوند.

۲۴

۱- آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی
۲- حفظ قرآن کریم از تحریف
۳- وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص)
۴- پویایی و روزآمد بودن دین اسلام

۲۵

۱- نیروی جاذبه: در قرن هجدهم میلادی دانشمندان دریافتند که نیرویی عامل حفظ نظم و نگهداری ستارگان و سیارات در مدار خود است؛ نیرویی که آن را «نیروی جاذبه» نام نهادند. اما قرن‌ها قبل از آن، قرآن کریم از وجود این نیرو خبر داد و آن را عامل درهم نرفتن ستارگان در یکدیگر معرفی کرد و فرمود: «خداوند، آسمان‌ها را با ستون‌هایی که برای شما دیدنی نیستند، برپا داشته است.»

۲- انبساط جهان: نظریه انبساط جهان یکی از مهم‌ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم است. بر طبق این نظریه کهکشان‌ها با سرعت فوق‌العاده‌ای در حرکت و فاصله گرفتن از یکدیگرند که در نتیجه آن جهان هستی مدام در حال گسترش و انبساط است. مطلبی که خداوند

برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از مکاتب بشری نتیجه ← احتیاج دائمی انسان به برنامه‌ای است که سعادت او را تضمین کند.

اگر انسان } ۱- از سطح زندگی روزمره فراتر رود. آنگاه ← خود را با نیازهای مهم‌تری نیز روبه‌رو می‌بیند.
۲- در افق بالاتری بیندیشد.

نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی نمی‌شود.

خداوند پاسخ به نیازهای طبیعی و غریزی را در عالم طبیعت آماده کرده و قدرت آگاه شدن از آنها را نیز به انسان داده است.

پاسخ صحیح به نیازهای اساسی ← تضمین‌کننده سعادت انسان
نیازهای برتر (اساسی) به تدریج به «دغدغه، دل‌مشغولی» و سؤال‌هایی تبدیل می‌شوند که انسان تا پاسخ آنها را نیابد، آرام نمی‌گیرد.

نیازهای برتر

۱- شناخت هدف زندگی } سؤالات اساسی { «برای چه زندگی می‌کند؟»
«زندگی‌اش را صرف کدام هدف کند؟»
انسان می‌داند که اگر هدفش را نشناسد یا در شناخت آن خطا کند ← عمرش را از دست داده است. به همین دلیل
امام سجّاد (ع) پیوسته این دعا را می‌خواند: «خدا یا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای.»

۲- درک آینده خویش } سؤالات اساسی { «آینده او چگونه است؟»
«آیا زندگی او با مرگ تمام می‌شود یا دفتر حیاتش به شکل دیگری گشوده می‌گردد؟»
«اگر حیات به شکل دیگری ادامه می‌یابد و انسان زندگی ابدی را پس از مرگ آغاز خواهد کرد، نحوه زندگی او پس از مرگ چگونه است؟»
«زاد و توشه سفر به جهان دیگر چیست؟»
«خوشبختی وی در آن سرا در گرو انجام چه کارهایی است؟»
شعر مرتبط با این نیاز: «روزها فکر من این است و همه شب سخنم / که چرا غافل از احوال دل خویشتنم / از کجا آمده‌ام، آمدنم بهر چه بود / به کجا می‌روم آخر نمایی وطنم»

۳- کشف راه درست زندگی } سؤالات اساسی - «چگونه زیستن؟» = راه زندگی.
از آن جهت جدی است که انسان فقط یک بار به دنیا می‌آید و یک بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند. پس ←
باید راهی را برای زندگی انتخاب کند که با آن مطمئن باشد تا ← به هدف خلقت برسد.

پاسخ به سؤال‌های اساسی باید حداقل دو ویژگی داشته باشد:

۱- کاملاً درست و قابل اعتماد باشد. زیرا: هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است و عمر آدمی محدود است. به خصوص: راه‌های پیشنهادی نیز بسیار زیاد و گوناگون است.

۲- همه‌جانبه باشد به طوری که به نیازهای مختلف به صورت هماهنگ پاسخ دهد. زیرا: ابعاد جسمی و روحی و فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی انسان پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی با هم دارند و نمی‌توان برای هر بُعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد.

۱- آگاهی کاملی از خلقت انسان، جایگاه او در نظام هستی، ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و نیز کسی می‌تواند به سؤالات اساسی پاسخ دهد که } فردی و اجتماعی او داشته باشد.
۲- بداند که انسان‌ها پس از مرگ چه سرنوشتی دارند و دقیقاً چه عاقبتی در انتظار آن‌هاست.

شیوه هدایت خداوند

خداوند هر دسته از مخلوقات را متناسب با ویژگی‌هایی که در وجودشان قرار داده است هدایت می‌کند.

وجه تمایز انسان از سایر مخلوقات: توانایی تعقل و تفکر
قدرت اختیار و انتخاب

- انسان در آن تفکر کند و به ویژگی‌ها و امتیازات آن پی ببرد.
- خداوند برنامه هدایت را از طریق پیامبران می‌فرستد تا
- با اختیار خود این برنامه را انتخاب کند و در زندگی به کار بندد.
- به هدفی که خداوند در خلقت او قرار داده است برسد.

هدف ارسال پیامبران در نظر امام کاظم (ع) (به هشام) ← تعقل در پیام الهی

- پیام الهی را بهتر می‌پذیرند که ← از معرفت برتری برخوردار باشند.
- در نظر امام کاظم (ع) کسانی
- نسبت به فرمان الهی داناترند که ← در تعقل و تفکر برترند.
- رتبه‌شان در دنیا و آخرت بالاتر است که ← عقلشان کامل‌تر است.

﴿الله﴾ با کنار هم قرار گرفتن «عقل و وحی» می‌توان به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یافت.

آیه ﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَ مُنْذِرِينَ لِيَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ...﴾
مفهوم:

- ۱- تمام و کامل شدن حجت الهی با فرستادن انبیاء.
- ۲- بسته شدن راه بهانه‌گیری بر بندگان با ارسال رسولان.

﴿الله﴾ «مرد خردمند هنر پیشه را / عمر دو بایست در این روزگار

تا به یکی تجربه آموختن / با دگری تجربه بردن به کار»

مربوط به ← کشف راه درست زندگی

- سرمایه تفکر و قدرت اختیار
 - دوست داشتن فضیلت‌های اخلاقی (مثل عدالت) و بیزاری از رذائل اخلاقی (مثل ظلم)
 - به دنبال زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدودند.
 - گریزان بودن از فنا و نابودی و جستجوی زندگی جاودانه.
- ویژگی‌های فطری مشترک انسان‌ها

درس دوم | تداوم هدایت

◆ دین = راه و روش

خداوند «یک دین» برای انسان‌ها فرستاده و به پیامبران فرمان داده که همان دین را تبلیغ کنند.
راه تفرقه در پیش نگیرند.

فطرت مشترک، منشأ دین واحد است.

فطرت = نوع خاص آفرینش ← فطرت «انسان»
آفرینش خاص انسان.

ویژگی‌های خاصی که خدا در اصل آفرینش انسان قرار داده است.

﴿الله﴾ همه انسان‌ها ویژگی‌های فطری مشترک دارند و تفاوتشان در برخی خصوصیات مثل نژاد، زبان و آداب و رسوم و ... است.

به دلیل این ویژگی‌های مشترک ← خداوند یک برنامه کلی به اسم «اسلام» به معنای «تسلیم بودن» در برابر خداوند به انسان ارزانی داشته است.

در «اسلام»، خدا از انسان می‌خواهد که به **خدا یگانه و دوری از شرک**، **فرستادگان الهی و راهنمایان دین**، **سرای آخرت و پاداش و حسابرسی عادلانه** ← ایمان بیاورد. **نظام هستی عادلانه**

پس از ایمان آوردن انسان باید در «عمل» تلاش کند تا **با انجام واجبات و ترک حرام‌های دین، خدا را عبادت کند.** **فضایل اخلاقی را کسب و از رذائل اخلاقی دوری کند.** **جامعه‌ای دینی براساس عدالت بنا کند.**

📖 محتوای «اصلی» دعوت پیامبران یکسان است و در برخی احکام «فرعی» متناسب با هر دوره تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند.

علل فرستادن پیامبران متعدد

- ۱- استمرار و پیوستگی در دعوت
 - لازمه ماندگاری یک پیام «تبلیغ دائمی و مستمر» آن است.
 - تداوم دعوت در اوج سختی‌ها سبب شد تا **تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود.** **دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.**
- ۲- رشد تدریجی سطح فکر مردم
 - مانند رشد «دانش و فرهنگ»
 - سبب شد تا لازم باشد در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند تا همان اصول ثابت دین الهی را در خور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کند و متناسب با درک آنان سخن گویند.
 - پیامبر اکرم (ص): «إِنَّا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أُمَرْنَا أَنْ نَكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ»: ما پیامبران مأمور شده‌ایم که با مردم به اندازه عقلشان سخن بگوییم.
- ۳- تحریف تعلیمات پیامبر پیشین:
 - دلیل فراموش شدن تدریجی تعلیمات انبیاء
 - ۱- ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی
 - ۲- عدم توسعه کتابت
 بود به همین جهت پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر برای مردم بیان می‌کردند.

عوامل ختم نبوت (عوامل بی‌نیازی از پیامبر جدید)

- تعیین زمان ختم نبوت با «خدا» ست. چون **اوست که نیاز یا عدم نیاز به پیامبر را در هر زمان تشخیص می‌دهد.** **اوست که دقیقاً می‌داند عوامل ختم نبوت فراهم شده یا نه.**
- ۱- آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه زندگی
 - پایین بودن سطح درک انسان‌ها و عدم توانایی در گرفتن برنامه کامل زندگی
 - سطح فرهنگی مردم حجاز پایین بود ولی بقیه جوامع آمادگی دریافت برنامه کامل زندگی را داشتند.
 - نتیجه ورود اسلام به «ایران - عراق - مصر - شام»
 - ۱- آغاز نهضت علمی و فرهنگی بزرگ
 - ۲- ظهور دانشمندان و عالمان فراوان
- ۲- حفظ قرآن کریم از تحریف: با **تلاش مسلمانان** **عنايت الهی** ← **قرآن دچار تحریف نشده و نیازی به تصحیح ندارد.** **اهتمام پیامبر (ص)**
- ۳- وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص): سبب شد تا **مسئولیت‌های پیامبر، به جز دریافت وحی ادامه یابد.** **جامعه کمبودی از جهت رهبری و هدایت نداشته باشد.**